

Enkele fiscale en sociale uitdagingen voor de nv België

Amid Faljaoui

De federale staat moet de komende maanden en jaren enkele uitdagingen aangaan. Met name op economisch en sociaal vlak. In onze rubriek Trends belichten we er drie. De voorgestelde oplossingen hebben de verdienste dat ze een originele kijk bieden op deze complexe problematiek. Uiteraard hebben ze slechts de bedoeling het debat op gang te brengen.

1. De pensioenen aanpassen aan de levensverwachting?

Dat horen we niet graag, want we hopen allemaal dat we op een dag oud en gezond zullen zijn, en uiteraard hopen we allemaal op een fatsoenlijk pensioen. Het probleem is echter dat dit steeds minder gemakkelijk zal zijn. Het laatste verslag van de studiec commissie voor de vergrijzing heeft dat nogmaals aangetoond. De kost van de vergrijzing van de Belgische bevolking zal hoger uitvallen dan was voorzien. De deskundigen hebben aangetoond dat er voor de komende jaren een meerkost zal zijn.

Deze meerkost kan hoofdzakelijk worden verklaard door inhaalbewegingen: er wordt een pensioenbonus toegekend aan de gerechtigden op het gewaarborgd minimumpensioen, de staat heeft de pensioenbetalingen van de bedienden van de NMBS overgenomen en het zelfstandigenpensioen werd lichtjes verhoogd.

Voor al deze maatregelen is geld nodig, maar het drama is dat deze maatregelen niet voldoende zijn. Dat geven de deskundigen toe. Ondanks de stijging met 14 % in december 2006 ligt de inkomensgarantie voor ouderen nog altijd onder de armoededrempel!

We moeten de zaken duidelijk stellen. Niet alleen zal de werkende bevolking niet voldoende zijn om het groot aantal gepensioneerden te verzekeren – dat weet iedereen al – maar wat de problemen erger maakt, is dat de levensverwachting van de Belgen ook is gestegen. Tussen 1960 en 2000 is de tijd dat een Belg van zijn pensioen geniet van 8 naar 20 jaar gegaan. Dat is eigenlijk goed nieuws, maar niet voor onze openbare financiën.

Uiteraard kunnen er verschillende pistes worden gevolgd om een oplossing te vinden voor dit probleem. De laatste piste, die door een Belgische econoom werd voorgesteld, is geïnspireerd op het Zweedse model. In Zweden worden de pensioenen aangepast aan de levensverwachting. Het komt erop neer dat de Zweedse regering aan haar burgers zegt: als u een pensioen wilt blijven genieten en we houden er rekening mee dat u langer zal leven, dan moet u langer werken. Anders gezegd: in Zweden stijgt elk jaar de levensverwachting en wordt elk jaar de pensioensgerechtigde leeftijd verhoogd. Verrassend, maar de Zweden aanvaardden dat. Het is moeilijk uit te maken of een Belgisch politicus een dergelijke oplossing zal durven voorstellen.

2. Fiscaliteit op vastgoed, een rem op de werkgelegenheid in België?

En als we voor de bevordering van de werkgelegenheid in België de registratierechten op woningen zouden verminderen? Het is niet langer een vraag, maar een heus voorstel! En het komt van Jean Hindriks, professor economie aan de UCL.

Zoals iedereen weet is één van de oorzaken van de werkloosheid het gebrek aan mobiliteit. Tot nu toe waren de redenen die het vaakst werden aangehaald om dit gebrek aan mobiliteit te verklaren dat de werkzoekenden geen Nederlands of een andere vreemde taal kenden. Jean Hindriks voegt daar een andere reden aan toe: de fiscaliteit op vastgoed.

In België bedragen de kosten die verband houden met de registratierechten en andere notariskosten ongeveer 18 % van de totale prijs van de woning, in vergelijking met nauwelijks 4 % in andere, voornamelijk Angelsaksische landen.

Volgens de econoom vormen die 18 % kosten een hindernis voor de mobiliteit van de mensen, en meer bepaald van de werklozen. Het beste bewijs is dat er in België heel veel pendelaars zijn: 12 à 13 % van de Belgen tussen 15 en 64 jaar. Deze cijfers spreken voor zich.

3. Een belastingplafond invoeren?

De Belgische politici hebben de gewoonte om naar onze Franse of Nederlandse bureaus te kijken om inspiratie op te doen. Momenteel is de *"bouclier fiscal"* of het belastingplafond dat Nicolas Sarkozy nauw aan het hart ligt, erg in trek.

In Frankrijk bestaat de *"bouclier fiscal"* erin dat de belastingen die een belastingplichtige betaalt, worden begrensd tot 50 %. Indien het te betalen bedrag hoger zou uitvallen dan

50 %, wordt het overschrijdend bedrag teruggestort. In werkelijkheid is het uiteraard wat ingewikkelder, maar het basisidee is eenvoudig. Daarom vraagt advocaat-fiscalist, Jean-Pierre Bours, eveneens auteur van een veelgelezen vaste rubriek zich af waarom we in België het Franse voorbeeld niet volgen.

U zult antwoorden dat het belastingplafond bij ons al bestaat. Sinds de belastinghervorming werd de marginale aanslagvoet in de personenbelasting op maximaal 50 % gebracht. Dat is waar, maar het gaat om het federale tarief. Wanneer we er de opcentiemen van bepaalde gemeenten bijtellen, zitten we al snel hoger dan 55 %!

Maar de discussie over het belastingplafond heeft ten minste één verdienste: ze stelt de vraag naar de solidariteit tussen burgers. In hoeverre is men bereid om voor de staat te werken, dus eigenlijk voor de anderen? Tussen de regels duikt een andere vraag op: vanaf welk belastingtarief wordt het beroving of wordt het als beroving aangevoeld?

Het antwoord ligt in de befaamde Tax Freedom Day. Als we rekening houden met het geheel van de fiscaliteit en parafiscaliteit valt in België de Tax Freedom Day, d.i. de dag waarop men stopt met het betalen van belastingen voor de gemeenschap en waarop men begint geld te verdienen voor zichzelf, op 10 juni.

Ter vergelijking: de Tax Freedom Day valt in de Verenigde Staten op 30 april en in Australië op 21 april, wat een stuk vroeger is dan 10 juni. Critici zullen zeggen dat het sociaal vangnet in die landen minder goed is. Dat is misschien wel zo, maar het begrip *"bouclier fiscal"* toont aan dat de belasting soms als misbruik wordt aangevoeld. In die mate dat zelfs de wetgever zich verplicht voelt een beperking in te voeren. Een interessante paradox. •